

Liseli Gençler İçin Popüler Bilim Yazısı Hazırlama Kriterleri

Türkiye'nin ilk popüler bilim dergisi olan *Bilim ve Teknik*, 1967'den beri keşfetmenin sonu yok bilinciyle, bilim okuryazarı olan nesiller büyötmeye devam ediyor. Her ayın 1'inde yayımlanan 96 sayfalık derginin aylık baskı sayısı ortalama 70.000 adettir. 15 yaş ve üzeri okuyucu kitlesi için hazırlanan derginin içeriğı güncel gelişmeler ışığında belirleniyor. Merak uyandıracak bilimsel konular ve teknolojik gelişmeler herkesin anlayabileceğı bir dille aktarılmaya çalışılıyor. Dergide yayımlanan özgün yazılar ve haberler bilim insanları, araştırmacılar ve popüler bilim yazarları tarafından hazırlanıyor. Derginin amacı gençleri bilimsel ve teknolojik araştırma alanlarına yönlendirmek ve gençlerin bu konularda çalışma isteğinin yaygınlaşmasını sağlamak yani en genel anlamda bilimsel ve teknolojik çalışmaları halka tanıtmak; temel ve uygulamalı bilimlere ve bu alanlardaki buluşlara, yeniliklere ilgi duyanlara aradıkları bilgiyi açık ve anlaşılır bir dille anlatabilmek.

Liseli gençlerimizin gönderdikleri yazılar değerlendirilmeler sonucunda içerik ve anlatım dili bakımından popüler bilim yazısı formatına uygun bulunursa özel dergi eki kitapçık kapsamında yayımlanacaktır.

Popüler Bilim Yazısı Hazırlanırken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

1. Yazı metni Word dosyası formatında Türkçe dil bilgisi ve yazım kuralları esas alınarak, **en fazla 500-700 kelime** olacak şekilde hazırlanmalıdır. Belirtilen kelime sayısı geçilmemelidir.
2. Doküman adı "Ad_Soyad_Yazı Önerisi Başlığı" şeklinde düzenlenmelidir. Doküman dosya uzantısı .doc/.docx olmalıdır.
3. Faydalanılan tüm kaynaklar sadece yazı metninin sonunda liste hâlinde verilmelidir. Akademik makale/rapor/kitap dizini formatında, cümlelerin yanına kaynak referans numarası belirtilerek yazılmamalıdır.

Anlatım Dili ve Kurgu:

Yazının popüler bilim dilinde hazırlanması, konusunun çok iyi seçilmesi, iyi kurgulanmış olması, akıcı olması, ele alınan konuyla ilgili gerçek hayatta karşımıza çıkabilecek bazı örneklere yazı metninde yer verilmesi (uygulama alanları gibi), tarihsel bir konunun sadece kronolojik bilgi niteliğinde verilmemesi, yazının teknik ve bilimsel detaya çok fazla yer vermemesi ve yazı konusunun ele alınış tarzının herkes tarafından anlaşılır olması oldukça önemlidir.

İçeriklerin hedef kitlesinin bilişsel ve psikolojik özelliklerine uygun olacak şekilde kurgulanmasına dikkat ediyoruz.

Okurlarımız anlatılacak konunun uzmanı olmayabilir. Bu nedenle, yazı metnindeki çok fazla akademik/teknik bilgi ve terim okurun ilgisini kaybetmesine neden olabilir.

Yazılarımızda basit, yalın ve anlaşılır bir dil kullanıyoruz ve bir cümlede birden fazla bilgi vermemeye dikkat ediyoruz. Hazırlanacak yazı metninde “yapılmaktadır” vb. gibi akademik ifadeler yerine “yapılıyor” gibi günlük dile yakın bir üslup kullanılması tercih ediliyor.

Okuyucu hedef kitlesinin bir popüler bilim yazısını okumalarını sağlamak, ilgilerini çekmeyi başarmak ve tüm yazıyı başından sonuna kadar sıkılmadan okuyup bitirmeleri için dikkatlerinin dağılmasını engellemek gerekiyor. Bu amaçla ilgi çekici (ama içeriğe de uygun) bir başlık seçilmesi; okurları yazının içine çekebilecek bir girişle (spot cümlesi/paragrafı ile) örneğin kısa bir öyküyle ya da bir soru ile yazıya başlanması; içeriğin salt istatistiksel bilgiler, teknik detaylar, bilimsel kavramların açıklamasından oluşmaması; sürükleyici bir kurgusu olması, içerik boyunca bölümler arasında sebep sonuç ilişkilerinin doğru bir şekilde verilmesi, yazının düz ve uzun bir metin yerine alt başlıklar halinde kurgulanması, yazının sonunda konuyu toparlayıcı ve okuru düşünmeye teşvik edecek bir kapanış paragrafının yer alması gerekmektedir.

Popüler bilim yazısı niteliği taşımayan, bir konu hakkında bilimsel verilere dayanmayan kişisel görüş, buluş, bir konu hakkında blog sayfası yazısı tarzında eleştiri ve kişisel düşüncelere ya da herkesçe kabul görmeyen veya bilimsel bir dergide sonuçları yayımlanmayan bir çalışmanın/buluşun açıklanması, tartışılması gibi konulara yer verilmemektedir.

Ayrıca, kitap bölümü, ders notu, ansiklopedik bilgi, akademik bir dergiye gönderilen bilimsel/teknik/akademik rapor veya yayın ya da bilimsel bir toplantıda sunulan bildiri tarzında bir yazı, herhangi bir konu, durum ya da hastalık ve/veya tedavisi hakkında genel, detaylı bilgi verici broşür/basın bülteni tarzında hazırlanmış, reklam içeriği fazla olan yazılara da yer verilmemektedir.

Bilimsel Güvenirlilik

İnternet, popüler bilim yazarlarının günümüzde sıklıkla başvurduğu bir kaynak hâline geldi. Ancak internette spekülatif, yanlış ve eksik bilgiye ulaşma riskinin de bulunduğu unutulmamalı, bilgi kirliliği konusuna özellikle dikkat edilmelidir.

Herkesçe kabul görmüş saygın akademik dergilerde yayınlanmış bilimsel makalelerin yanı sıra üniversitelerin, kamu kurumlarının ve bilim dergilerinin web siteleri internetteki güvenilir bilgi kaynakları arasında sayılabilir.

İçeriğin hazırlanması sürecinde yararlandığınız tüm bilimsel kaynakları yazı metninin sonunda liste hâlinde, *Bilim ve Teknik* dergisinin kaynak gösterme formatına uygun biçimde vermelisiniz.

Bilim ve Teknik dergisi için bir yazı hazırlamadan önce daha önce yayımlanmış sayılardaki farklı tarzda hazırlanmış popüler bilim yazılarını dikkatlice incelemenizi tavsiye ediyoruz.

Bilim ve Teknik dergisinde yayımlanan yazılara elektronik dergi arşivi aracılığıyla kolaylıkla ulaşabilirsiniz. Son dört sayı hariç tüm elektronik dergi arşivine ücretsiz erişmek için aşağıdaki adresi ziyaret edebilir ya da kare kodu akıllı cihazınıza okutabilirsiniz.

<https://bilimteknik.tubitak.gov.tr/e-arsiv/>

Ayrıca Aralık 2025 sayımızla birlikte verilen “Liseli Gençlerden Popüler Bilim Yazısı Denemeleri” özel dergi ekini incelemek için aşağıdaki adresi ziyaret edebilir ya da kare kodu akıllı cihazınıza okutabilirsiniz.

https://bilimteknik.tubitak.gov.tr/wp-content/uploads/sites/154/2026/03/OZEL-EK_LISE-YAZILARI_BT-ARALIK-2025_small.pdf